N°. 165. 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Zondag en Maandag 13 en 14 Julij.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — In de zitting der belgische afgevaardigden van gisteren gaf tot eene vrij levendige discussie aanleiding, eene bij de kamer ingekomene petitie van een grondeigenaar, zich beklagende over willekeurige onteigening ten behoeve van den aan te leggen ijzeren spoorweg. [illegible] werd wegens deze zaak door de oppositie, [illegible] heer Dumortier, die zelfs sprak van het ministerie in staat van beschuldiging te stellen, hevig aangevallen en moest beloven zoodra mogelijk der kamer dienwegens nader in te lichten. Volgens het zeggen van een ander lid, den heer Renesse, hadden verscheiden andere grondeigenaars dezelfde klagten als bovengemelde petitionaris in te brengen, en zou het gouvernement wegens de ten deze plaats gehad hebbende misbruiken weldra voor de regtbanken gedaagd worden. De klagten over deze willekeurigheden bij het gebruiken van den eigendom der particulieren voor evengemelden weg, baarden te meer opzien, daar de ministeriele bladen tot heden steeds hoog opgegeven hadden van de zoozeer in der minne getroffen schikkingen over den afstand van het benoodigd terrein.

Na deze incidentele kwestie werd de discussie over de wet op de gemeente-besturen hervat, doch na het afhandelen van slechts een artikel, over de bevoegdheid van personen voor den gemeenteraad, dit wet-ontwerp weder in de steek gelaten, om zich bezig te houden met de algemeene beraadslagingen over de voorgestelde wet op de granen. De heeren Bloy de Burdinne en Meeus waren degenen die zich nog voornamelijk in deze zitting over dit ontwerp uitlieten; de eerste om de belangen van den landbouw voor te staan en de aanneming van het ontwerp aan te raden; de tweede uit een meer algemeen oogpunt het ontwerp bestrijdende, als volgens zijne meening een enkelen stand ten koste van het algemeen begunstigende; hij verklaarde zich een vijand te zijn van elk privilegie. – De verdere beraadslagingen werden tot de volgende zitting verschoven.

— Bijna alle staf-officieren, die zich [illegible] van April te Brussel bevonden, zijn, benevens de meeste commissarissen van politie gedagvaard om als getuigen voor de assises van Mons op te treden.

— Vorst Leopold wordt Zondag avond te Brussel terug verwacht.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 9den Julij.

Het schijnt dat de maarschalk Soult, door de bedreiging van zijn ontslag te nemen, hetzij den koning, hetzij zijne ambtgenooten eenigen schrik heeft aangejaagd; immers de heer Drouet is voor eenen geruimen tijd naar Bordeaux vertrokken, en men meent dat zijne benoeming tot gouverneur van Algiers alzoo vooreerst geheel is ter zijde gesteld.

— Uit Bayonne schrijft men van den 3den dezer, dat aldaar door een buitengewoon courrier het berigt was aangebragt, dat de voorhoede van het korps van den generaal Rodil, nagenoeg twee duizend man sterk, reeds te Vittoria was aangekomen, en zich dadelijk naar Navarre en Alava had begeven, zoodat men eerlang meer beslissende gebeurtenissen in deze provincien te gemoet zag.

Intusschen liep heden alhier ter beurze het gerucht, dat de generaal Quesada op nieuw door de insurgenten werd geslagen.

De Spaansche renten worden ditmaal alhier door een bijzonder agent van het Spaansch gouvernement voldaan.

— De fondsen waren heden (9 Julij) genoteerd: 5 pCt. kont. 106,90; op tijd 107; 3 pCt. kont. 77,65; op tijd 77,75; Napsrenten 94,80; Sp. perpet. 71½; 3 pCt. 47¼; Cortes 38.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 12den Julij.

Zijne Majesteit heeft bij besluit de besturen der steden en gemeenten, welke nog geene plaatselijke belastingen, in verband en ten gevolge der Rijks consumtive middelen, hebben kunnen invoerd zien, gemagtigd, om met de heffing dier belastingen al nog op den tegenwoordigen voet, uiterlijk tot den 1 october aanstaande, voort te gaan.

— Gisteren morgen vroegtijdig heeft de eerste divisie van het leger te velde, thans in het kamp van Reijen geregtigd in welke eene militaire wandeling gemaakt, daar maar [illegible] Strijbeek, daar op zeel [illegible] gelegen is heeft. [illegible] beide aldaar des middags [illegible] het middagmaal gebruikt.

— Uit het verslag door de gedeputeerde staten van Vriesland aan de staten dier provincie gedaan, blijkt, dat de bevolking dier provincie in het vorig jaar met 3,103 zielen vermeerderd is, zijnde er in 1833 geboren 7,261 kinderen en gestorven 4,158 personen, waarbij nog moet gevoegd worden eene vermeerdering van 100 meer van elders ingekomene dan uit de provincie vertrokkene personen. Op 1 Januarij ll. bedroeg de bevolking 213,533 zielen.

— In de Javasche Couranten tot den 15den maart vindt men een berigt van het stranden van een vaartuig, in het begin van februarij, nabij de monding der Tjiwaroe, aan het zuiderstrand der Preanger Regentschappen; de naam van het schip was niet bekend, doch er waren eenige scheepsgoederen opgevischt, als, behalve een aantal planken, eene defekte sextant, engelsche dennigrendels, ijzeren balanshaken en scheepsbouten, knipmessen enz.

In het regentschap Tjanjor heeft in de maand Februarij eene belangrijke vernieling plaats gehad van het te veld staande padiegewas en van een aantal koffijboomen, ten gevolge eener overstrooming uit de rivier Tjitarum, waardoor tevens omtrent tachtig inlandsche woningen en gebouwen zijn weggespoeld.

De belgische bladen melden uit Maastricht, dat de generaal Dibbets aan de tolpachters der barrières van de omstreken der vesting verboden heeft, voortaan eenig tolgeld te vorderen van de militairen tot het garnizoen der vesting behoorende.

— De aartsbisschop en de bisschoppen van Belgie hebben eenen brief aan de geestelijkheid en geloovigen doen afgaan, waarbij zij hunnen dank betuigen voor den ijver, waarmede, ten gevolge hunner oproeping, de geldelijke bijdragen tot oprigting eener katholijke universiteit zijn geleverd. De inschrijvingen van dit jaar zijn reeds voldoende om het werk te beginnen. Die universiteit zal den 4den november te Mechelen geopend worden. Zij zal met de faculteit der godgeleerdheid beginnen, en vervolgens de faculteiten der wijsbegeerte en letteren, alsmede die der wis- en natuurkundige wetenschappen omvatten. De aartsbisschop en bisschoppen hebben dezelve universiteit onder de bescherming van de Koningin der Hemelen geplaatst.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (11 Julij) waren genoteerd: Belg. 98¼, 97¼; Brazil. 78¾, 79; Sp. perpet. 64½, 65¼, 64⅝ P.; 3 pCt. 46, 45½; Cortes 36; Uitgest. 16¾, ¼ Napels Falconnet 89½; R. L. 96,95¾ Sicil. 92¼.

'S GRAVENHAGE, den 12den Julij.

Volgens een heden in omloop zijnde gerucht, zouden werkelijk alle de leden van het ministerie Grey, in den avond van den 8sten, hun ontslag aan den Koning van Engeland gevraagd en bekomen hebben, en zoude de vorming van een nieuw ministerie door Z. M. aan Sir Robert Peel opgedragen zijn. Hoewel niet gewoon zijnde, van loopende geruchten gewag te maken, meenden wij echter het bovenstaande, in verband met de gisteren door ons gegeven berigten uit Engeland, te moeten mededeelen. Wij geven evenwel het loopende gerucht enkel voor hetgeen het is." (Staats-courant.)

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 9den Julij.

Men schrijft uit Berlijn, dat Z. K. H. Prins Albrecht den 4den dezer te Stettin is aangekomen, en den 5den, des morgens vroeg, met de stoomboot van daar naar Swinemunde is vertrokken, van waar dezelve zich ten gebruike der zeebaden naar Putbus begeeft.

Te Berlijn zijn velen van gevoelen, dat het pruissische kabinet zich meer dan ooit moeite geeft, om aan de verschillen tusschen Holland en Belgie een einde te maken, en dat ook in andere opzigten weldra een vergelijk te wachten is, waarmede men de omstandigheid in verband brengt, dat er van eener aanstaande vermindering der zijne pruissische regimenten gesproken wordt. Bij het ministerie van buitenlandsche zaken heerschte groote drukte, van de langdurige [illegible] ook de verhaal [illegible] bij dat [illegible] uitgeleid [illegible] gemaakte [illegible] nieuwe [illegible] minister von Werther, [illegible] of aan oorzaken van buiten, is toe te schrijven, kan men niet geene zekerheid weten, daar alle openbaarmaking gestrengelijk verboden is.

— De Russisch Keizerlijke familie is den 1sten dezer, vergezeld

door den Kroonprins en de Kroonprinses van Pruissen, alsmede den jongen Prins der Nederlanden, met de stoomboot *Alexander*, die de Pruissische vlag voerde, van Peterhof te Petersburg aangekomen. Eene ontelbare menigte bedekte de kaaijen en de Isaaksbrug, en begroette de hooge personaadjen met levendig gejuich. Men zeide, dat het Hof eenige dagen in die hoofdstad en op het eiland Jelagin dacht door te brengen, maar dat de geboortedag des Keizers in Peterhof gevierd zou worden.

Dieselfde berigten wederspreken de geruchten, dat de Keizer voornemens zou zijn eene reis naar de Krim te doen, waarmede de vreemde dagbladen allerlei gissingen in verband brengen, gelijk als die, dat eene Perzische provincie door de Russen bezet is en dat een Poolsch korps nationale troepen van 6000 man opgerigt zou worden.

— Het *Journal de Francfort* behelst den volgenden bijzonderen brief uit Napels van 16 Junij, ter zake van de menigvuldige geruchten, wegens eene door den Koning van Napels te verleenen grondwet:

» De Koning heeft aan de vreemde gezanten eene nota doen toezenden, de stellige en ondubbelzinnige verklaring inhoudende, dat hij, in zijne bezorgdheid om de materiele welvaart zijner getrouwe onderdanen door noodige hervormingen te verhoogen, nooit voornemens geweest is de minste verandering te brengen in den regeringsvorm, zoodanig als hij dien van zijne doorluchtige voorgangers ontvangen heeft, en welke de eenige is, die overeengebragt kan worden met de rust en het welzijn van zijn volk; onder bijvoeging, dat hij ten allen tijde den geest van wanorde en regeringloosheid zal bestrijden, onder wat gedaante die zich ook mogt vertoonen."

— De Beijersche gezant ter bondsvergadering, de heer *v. Mieg*, die te Weenen de conferentiën der ministers bijwoonde is alhier terug gekeerd. Daar de meeste leden van genoemde vergadering omstreeks de helft dezer maand voor eenige weken Frankfort denken te verlaten, om de baden te bezoeken, verwacht men dat nog vóór dien tijd de te Weenen genomen besluiten, zoo als dezelve daartoe geschikt zijn, zullen worden openbaar gemaakt.

— De bekende Dr. *Siebenpfeiffer* is door het Bernsch bestuur tot leen-kommissaris in een der districten van dit kanton benoemd, en zulks nagenoeg op hetzelfde oogenblik, waarin het Beijersch gouvernement denzelven wegens deelneming aan staatkundige misdrijven wilde gedagvaard hebben, waartoe ook de regeringsraad van Bern geweigerd heeft de hand te leenen.

— Een brand, die tusschen den 24 en 25sten laatstleden in het [illegible] dorp Weyselwitz ontstond, heeft onder anderen eene [illegible] getroffen, die eene historische beroemdheid had verkregen, en daarom sedert den jare 1761 onveranderd bleef. Het was namelijk dat huis, hetwelk de groote *Frederik* in dat merkwaardig jaar bewoonde, en waar hij, door eenen naburigen grondeigenaar verraden, op het punt was van door de Oostenrijkers overvallen en weggevoerd te worden.

— Volgens brieven uit Konstantinopel zal de nieuw vormende Turksche militie uit omtrent 300,000 man bestaan, en wordt het getal der regulière troepen op ongeveer 100,000 man geschat. Men dacht niet, dat het Turksche eskader zich dit jaar naar Tripoli of Tunis begeven zou.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Rusland. — In een Officiëel Petersburger Dagblad komt een uitgebreid artikel voor over het Russische Schoolwezen, waarin de hatelijke aanmerkingen worden wederlegd, welke eenige Fransche Dagbladen zich hebben veroorloofd tegen de Russische Regering, met betrekking tot de maatregelen door deze genomen ter beperking van het aantal Opvoedingsgestichten, welke, door bijzondere personen en in 't bijzonder door vreemdelingen worden gehouden. In dit stuk wordt een overzigt gegeven der Russische wetgeving op het onderwijs, sedert de tijden van Katharina II tot aan dezen tijd, en de noodzakelijkheid aangetoond, om een streng toezigt te houden op de buitenlanders, die tot het geven van onderwijs zich in Rusland komen nederzetten, en die veelal met oppervlakkige kundigheden, zonder kennis van het land en van de taal, ja dikwijls vooringenomen tegen het land en de bewoners, welker jeugd zij met liefde voor het vaderland zouden moeten bezielen, allerblijk overkomen, om hun fortuin te maken. De Russische Regering, wordt verder in dit stuk gezegd, heeft zich ten doel gesteld, alle de verschillende trappen der volksopvoeding aan elkander te [illegible] en tot een hoofdpunt te geleiden — het Vaderland. De Regering is opmerkzaam op elke nieuwe krachtsontwikkeling van het menschelijk verstand, welke zich, 't zij binnen- 't zij buitenslands, voordoet [illegible] elke schrede, elke nieuwe verschijning der Europesche beschaving gade, maar zij is overtuigd, dat al die bewegingen, al die nieuwe [illegible], al die verbeteringen, alleen dan voor de natie van nut kunnen zijn, wanneer zij met *Ruslands* burgerlijke ontwikkeling, met *Ruslands* Rijks-instellingen in overeenstemming zijn. » Kortom, (dees zijn de eigene woorden van dit belangrijk stuk) » de Regering stelt » zich eene wezenlijke Russische beschaving voor oogen, die alleen in staat » is om aan de geheele natie eenen geest van eenheid in te boezemen en » haar, onder de bescherming van wijze Regeerders te gelijk onverwin» nelijk en gelukkig te doen zijn. Het is niet te verwonderen, dat een » zoo verheven doel den naijver onzer vijanden wekt, en hen tot honende » aanmerkingen vervoert op alle maatregelen, welke naar dat doel leiden. » Wij begrijpen ook zeer wel, dat die maatregelen daar niet begrepen » kunnen worden, waar het geoorloofd is vrijelijk de heilloosste grondstel» lingen te prediken, waaruit de ongelijksoortigste en elkander meest vijan» delijke beginselen, een, voor het land zoo verderfelijke, partijgeest wordt » voortgebragt, waar het verblinde volk, ligtzinnig elke nieuwe theorie, » elke hersenschim najagend, den afgrond niet ontwaart, welken het te » gemoet snelt. Doch zullen wij dit heilloos voorbeeld volgen? Hebben » wij tot hiertoe niet voorzigtigheid, uit de ondervinding van anderen, » heilzame lessen voor ons welzijn te trekken; heeft de Voorzienigheid tot » hiertoe ons bewaard? laten wij dan hopen, dat zij ons ook in 't ver» volg niet verlaten zal!"

Turkije. — Het onlangs ingetreden nieuwe jaar der Hedschra (1250) is door de Turksche Vernuften, naar oud gebruik, met gelukwenschingen in proza en poëzij begroet, waarvan de Sultan het hoofd-onderwerp was. Het Turksche Dagblad *Tekwimi Wekaji* deelt in deszelfs n°. 82 eenige proeven daarvan mede, bestaande uit spreuken, welke met eene soort van Kabbalistische kunst uit de cijfers van het nieuwe jaartal zijn uitgerekend. Zoo leest men van den Dichter Aziz Effendi: » Naar woord en » beteekenis spreek ik het jaartal uit; twaalfhonderd vijftig is een vrolijk » feestmaal." Eene spreuk van Lebib Effendi luidt: » Den Schach » Mahmut brenge dit jaar vreugde en geluk;" eene van Abdurrahman uit *Bagdad*: » Dit nieuwe jaar is een tijdstip van geluk," en zoo meer andere in denzelfden geest.

Engeland. — In vele jaren is er geene reisbeschrijving verschenen, welke in zoo hooge mate belangrijk, onderhoudend en leerrijk is, als de reis van den Luitenant Burnes, van wiens belangrijke nasporingen in *Azië* reeds met een woord in ons n°. van 12 Januarij ll. is gewag gemaakt. Dezelve is getiteld: *Travels into Bokhara, being the Account of a Journey from India to Cabool, Tartary, and Persia; also, Narrative of a Voyage on the Indus, from the Sea to Lahore.* Het werk beslaat 3 deelen (*Londen* bij Murray). De schrijver voert ons door de velden, waar Alexander den naam van den Groote verwierf, naar die bergketenen, welke de Oostersche Dichtkunst als het geraamte van het heelal voorstelt, door de woestijnen, waardoor [illegible] werelddeelen, de *Scythen* en *Hunnen*, de *Tartaren* en *Turken* hebben rondgezworven, door de romaneske streken eindelijk van *Transoxiana* of *Mawer-alnahar*, welker vroegere voorspoed het onderwerp van zoo vele fabelen geweest is, welker latere Koophandel tot zoo vele moeijelijke nasporingen aanleiding heeft gegeven. De Luitenant Burnes toont in dit werk een man te zijn, die door zijne veelomvattende kennis, scherpzinnigen geest van waarneming en gezond oordeel, bijzonder geschikt was om den toestand van *Middel-Azië* voor de Geschiedenis, de Aardrijkskunde en den Koophandel op te helderen. Zijn werk zal ongetwijfeld algemeen ook buitenslands met graagte gelezen worden. — Het volgende is eene waardering van de voortbrengselen van den Engelschen Boekhandel over het jaar 1833: 1150 nieuwe werken, welke, berekend tegen 530 verkochte exemplaren van elk, hebben opgebragt 415,300 p. st. De werken van klassische letterkunde en de herdrukken, hebben opgebragt voor 't minst 200,000 p. st., 21 weekbladen, waarvan 300,000 nommers verkocht zijn, 100,000 p. st., 21 id. bij maandelijksche afleveringen, uitgegeven ten getale van 300,000 exemplaren, 100,000 p. st., 60,000 maandelijksche afleveringen van verzamelingen van portretten en prentwerken 150,000 p. st., [illegible] magazijnen en andere maandschriften, 150,000 p. st., driemaandelijksche tijdschriften 15,000 p. st. 10 jaarlijks uitkomende tijdschriften, 30,000 p. st., almanakken, 50,000 p. st. dagbladen, 30,000 nommers, 1,000,000 p. st. gravures en muzijkwerken, 100,000 p. st. Werken in het Schotsch en Iersch, 50,000 p. st., Deze onderscheidene sommen geven een geheel van 2,420,000 p. st. (meer dan 20 *millioenen guldens*). Vergeleken met de voortbrengselen der boekdrukkunst van *Groot-Brittannië* in 1793, welke nog geen *anderhalf millioen guldens* hebben opgebragt, kan deze opgave tot een bewijs strekken hoe verbazend de verspreiding van allerlei kundigheden in 40 jaren is toegenomen. — In de vergadering van de *Institution of Civil Engineers* te *Londen* [illegible] gelezen over de verschillende [illegible] bedient tot het openen en sluiten [illegible] die gelegenheid doen opmerken, hoe bijzonder [illegible] de Hollandsche Waterstaatkundigen ook dit gedeelte der Waterbouwkunde behandelen, en hoezeer zij daarin de *Engelschen* vooruit zijn.

Frankrijk. — Eerstdaags zal op den Schouwburg van *la Porte St. Martin* een nieuw tooneelspel vertoond worden, waarvan Kaspar Hauser het onderwerp is.

België. — Een Brusselsch Dagblad meldt de [illegible] van een Handschrift, [illegible] het jaartal 1567 draagt [illegible] uit metalen, mineralen, planten en [illegible] op glas te schilderen, ontwikkeld wordt. [illegible] om deze te ontvangen, bereid moet worden. Deze ontdekking [illegible]-

schien van eenig belang zijn, omdat, niettegenstaande al de vorderingen der scheikunde, er nog altijd op oude geschilderde glazen kleuren gevonden zijn, welke men niet kan evenaren. — De Akademie der Wetenschappen en Fraaije Letteren te *Brussel* heeft voor het jaar 1835 de volgende prijsvragen uitgeschreven. I. Welke zijn de voornaamste gedenkstukken van Bouwkunst in de Provincie *Henegouwen*, vervaardigd van het begin van het Christelijke tijdvak en gedurende de midden-eeuwen tot aan het begin der 16de eeuw, zoowel degenen, die niet meer, als die welke nog heden ten dage aanwezig zijn? II. Eene opgave van den staat der Vlaamsche poëzij van de vroegste tijden tot aan het einde der 14de eeuw. III. Eene opgave van het juiste tijdstip der uitvindingen, invoeren en verbeteringen, welke hebben zamengewerkt tot de vorderingen der verschillende takken van Nijverheid in *België*, sedert de laatste jaren der 18de eeuw, tot aan onze dagen, met aanwijzing der personen, die het eerst in *België* daarvan gebruik hebben gemaakt. VI. Hoedanig was de toestand van *Vlaanderen* gedurende de regering van Boudewyn van *Konstantinopel* en die zijner twee dochters, de Gravinnen Johanna en Margareet, met betrekking tot de regering der steden en de gesteldheid der inwoners, der wetgeving en van het landsbestuur? V. Welke bronnen vindt men in de kronyken en andere schrijvers der midden-eeuwen, voor de geschiedenis van *België* vóór en gedurende de Romeinsche overheersching? hoe komen deze bouwstoffen overeen met [illegible], wier echtheid niet betwist wordt? en hoe moet men over de waarde dezer historische getuigenissen oordeelen? IV. Welke waren de veranderingen, door Prins Maximiliaan-Hendrik van *Beijeren* in 1684 in de oude Luiksche Staatsregeling ingevoerd, en welke waren de gevolgen dier veranderingen voor den maatschappelijken toestand van het land van *Luik* tot aan deszelfs vereeniging met *Frankrijk*? VII. (Uitgeschreven voor het jaar 1836) Op verschillende tijdstippen onzer Geschiedenis is de waardigheid van *Ruwaard* opgedragen geweest aan meer of min uitstekende personen; de Akademie verlangt te weten, welke de kenmerken zijn geweest der omstandigheden, waarin dat buitengewone gezag is uitgeoefend, en de bepaling, waarin hetzelve bestond. Waren er in *België* voortdurende ambtsbetrekkingen onder dien titel? — Het *Musée historique Belge*, door een Genootschap van eenige liefhebbers van historische oudheden te *Gend* aangelegd, is onlangs in het bezit gekomen van eene zeldzame verzameling van muzijkale compositiën van Vlaamsche meesters uit de 16e en 17e eeuw, uitmakende niet minder dan 27 deelen in 4°; alsmede van twee belangrijke handschriften, waarvan het eene, fraai geschreven door eene hand uit het einde van de 15de eeuw, 331 charters behelst, betrekking hebbende tot de Geschiedenis van *Braband*, en waarvan meer dan twee derden nog onuitgegeven zijn. Het oudste is van het jaar 1126 en bevat eene vrijstelling van alle regten op den *Rhijn* voor de ingezetenen van *'s Hertogenbosch*. — De Heer d'Hane, Lid van de Kamer der Afgevaardigden en Curator der Hoogeschool te *Gend*, heeft een prijs van 1000 fr. uitgeloofd aan dengene die het best gekeurde stuk zal hebben ingeleverd ten onderwerp hebbende: o een Geschied- en Staatkundig tafereel van *Vlaanderen*, sedert den dood van Graaf Robert van Bethune (1322) tot aan dien van Lodewijk van Male (1384). Niet alleen de Staatkundige omwentelingen en hare oorzaken moeten in dit tafereel begrepen zijn, maar ook de toestand des lands met betrekking tot wetgeving, algemeen bestuur, zeden, kunstvlijt, handel, landbouw, letteren, wetenschappen en kunsten. Men verlangt, dat ook van onuitgegevene charters en kronyken gebruik worde gemaakt, en de bronnen naauwkeurig aangewezen zijn. Als modellen in verscheidene opzigten worden de werken van von Raumer, Capefigue en de Barante opgegeven. De stukken moeten voor 1 Januarij 1836 worden ingezonden aan de HH. Voisin of Serrure te *Gend*, die met de HH. Warnkoenig en Willems tot beoordeelaars zijn benoemd.

Nederlanden. — Dingsdag avond werd, in tegenwoordigheid van H. K. H. Prinses Frederik en een talrijk en aanzienlijk publijk, in den Nederduitschen Schouwburg te *'s Gravenhage*, welke voor de eerste maal weder was opengesteld, de vijf-en-twintigjarige verbinding aan den Schouwburg gevierd van den heer J. H. Gravé, die, en als tooneelspeler, en als schrijver van eenige Vaudevilles, zich gunstig heeft bekend gemaakt. Nadat door de leden van de Hofkapel de Ouverture van het beroemde zangspel *Euryanthe* was uitgevoerd, trad de heer Gravé op, en bedankte het publijk voor de ondersteuning, die men hem op zijnen middelmatigen weg in het kunstvak des tooneels wel had willen schenken. Vervolgens werd door den heer Gravé, die een warm voorstander onzer nationale taal en dichtkunst is, de beroemde *Rei van Engelen* uit den *Lucifer* van Vondel gereciteerd, waarna de tooneelspelers en speelsters van den Schouwburg te voorschijn traden, en de heer Stoopendaal, uit naam derzelve en van het publijk, de algemeene deelneming betuigde over het geluk, dat dezen avond zijnen kunstgenoot, mogt ten deele vallen; 't welk algemeen, van de zijde des publijks, met luide toejuichingen werd beantwoord. Daarna had de voorstelling plaats van *Preziosa of het Spaansch Heidenmeisje*, waarin de [illegible] *Preciosa* op eene bij uitstek uitmuntende wijze door [illegible] Bia, van den Amsterdamschen Stads-Schouwburg, vervuld werd, die, bij het eindigen der vertooning, werd teruggeroepen, en met [illegible] voorschijn treding [illegible] versierd, [illegible] tepasselijke [illegible] heid, ja de [illegible] Mej. [illegible] te kennen te geven; en de IJ-stad geluk te wenschen, met het bezit van deze voortreffelijke tooneelspeelster.

Letterkundige Berigten.

TAALKUNDIG MAGAZIJN, of Gemengde Bijdragen tot de kennis der Nederduitsche taal, bijeenverzameld door A. de Jager, Tweede Stuk. Te *Rotterdam*, bij T. J. WIJNHOVEN HENDRIKSEN. 1834. Bl. 104—190. Prijs *f* 0,85.

Van het eerste stuk van het Taalkundig Magazijn, hebben wij ter zijner tijd gewag gemaakt, en bij de uitgave van dit tweede voelen wij ons gedrongen, de toen gedane aanprijzing van dit tijdschrift voor Taalkundige Bijdragen, te herhalen. Wij ontvangen in dit tweede stuk eene zeer fraaije verhandeling van den heer A. de Vries, over eenige punten der Nederduitsche spelling, getrokken uit eene uitgebreide verhandeling, in den jare 1805 in de Vaderlandsche Letteroefeningen geplaatst. Onze geleerde taalvorscher Mr. J. H. Hoeufft heeft, uit den rijken voorraad zijner taalkennis, eenige aanteekeningen gegeven over de volgende meest min bekende woorden: *afgetali*, *anhahlen*, *dom*, *kamalie-wand*, *eeuwe*, *suipe*, *guil*, *mitselae*, *sonda*, *nagelmngen*, *oorvede*, *stier*, en in een bijvoegsel tot deze aanteekeningen van den heer de Jager, vernemen wij, dat de afleiding van het woord *Sprokkelmaand*, bij onze aankondiging van het eerste stuk overgenomen, reeds vroeger door den heer Hoeufft was voorgesteld. Over het *Zeeuwsche Taaleigen*, heeft Mr. A. F. Sifflé, eenige vrij algemeen bekende bijzonderheden medegedeeld, waarbij de heer de Jager eenige meer belangrijke ophelderingen heeft gevoegd. De heer H. J. Swaving betoogt en staaft door voorbeelden, dat onze ouden *geen* onderscheid tusschen het enkel- en meervoud van de gebiedende wijs maakten, maar beide met een *t* schreven; en de heer D. Bomhoff eindelijk geeft eenige gemengde opmerkingen en vragen, welke aanleiding tot nader onderzoek over eenige punten van ons spraakgebruik kunnen geven. Wij blijven aan dit Magazijn vele medewerkers en lezers toewenschen.

EPHEMERIDEN DER NATUURKUNDIGE WETENSCHAPPEN. Eerste Deel. Julij, Augustus, September 1833. *'s Gravenhage*, bij A. P. VAN LANGENHUIJSEN, 1834. 32 Bl. Prijs *f* 0,30.

Onder bovenstaanden titel ziet een nieuw tijdschrift het licht, 't welk bij wekelijksche afleveringen zal verschijnen, en 4 boekdeelen 's jaars zal bedragen. Het doel dezer Ephemeriden is niets minder, dan een overzigt te geven van al de journalen, welke over schei-, kruid-, natuur-, dier- en geneeskunde handelen; maar de redactie geeft in een kort voorberigt voor de eerste aflevering te kennen, dat, zoo zij geene meerdere ondersteuning erlangt, dan haar ten gevolge van het uitgegeven prospectus is te beurt gevallen, hare loopbaan zeer spoedig zal geëindigd zijn. Dit nieuwe tijdschrift schijnt derhalve onder niet zeer gunstige vooruitzigten in de wereld te komen, en daarenboven is de eerste proeve niet zeer geschikt, om aan hetzelve veel ondersteuning te beloven. De verdiensten eener compilatie uit buitenlandsche tijdschriften, bestaat in oordeelkundige keus en zuiverheid van vertaling. Beiden ontbreken hier, zoodat aan deze ephemeriden een zeer ephemeer aanwezen beschoren te beurt te zullen vallen.

ALLERLEI.

In den *Glasgow Herald* leest men het volgende:

„Een opmerkelijk voorbeeld van menschelijke schranderheid en ondernemingsgeest is dezer dagen ter onzer kennis gekomen. Een zeker iemand, die een gemakkelijk te vervoeren en echter zeer doeltreffend toestel, om zich beneden de oppervlakte van het water op te houden, heeft uitgevonden, kwam onlangs daarmede te Portpatrick en Donaghadee, en zich vervolgens in de havens dier beide plaatsen te water begeven hebbende, wandelde hij verscheiden voeten beneden de oppervlakte met zoo veel gemak daarin rond, alsof hij bij ebtij op het zeestrand kuijerde. Hij rees en daalde naar welgevallen, en zulks met de grootste snelheid, hetwelk den toeschouwers veel vermaak verschafte. Wanneer hij door eene boot werd nagezet, liet hij het scheepje tot zeer nabij naderen en zoodra het schier met hem in aanraking kwam, dook hij eensklaps als een zeevogel naar de diepte, ontkwam alzoo zijner vervolgeren en rees ver buiten hun bereik wederom naar de oppervlakte des waters. Hij bepaalde echter zijne uitvinding niet tot de verlustiging der aanschouwers; maar onderrigt zijnde, dat tusschen de Copeland-Eilanden en den vasten wal van het graafschap Down, een weinig noordwaarts van Donaghadee, in vroegeren tijd, een schip was gezonken, in hetwelk gezegd werd 900,000 pond sterling aan dollars zich te bevinden, heeft de gelukzoeker zich aldaar te water begeven en achtereenvolgend een aanzienlijk getal dollars weten naar boven te brengen. Geruchten begrooten zijne vangst op 24,000 dollars, of ook wel zooveel pond sterling; hoe dit zij, dezer dagen heeft hij zijnen schat met de diligence naar Londen geëxpedieerd, en het was eene geduchte vracht. De kustbewoners, hem zijnen buit misgunnende, belemmeren thans zijnen arbeid uitermate, door zich in schuiten in zijne nabijheid te begeven en hem met steenen, enz. te werpen. Hij gebruikt onderscheiden personen, die zich thans om beurt beneden water begeven en aldaar met het grootste gemak, ja met de meeste gerustheid, vijf uren achtereen kunnen blijven; ter bevestiging hiervan verhaalde men ons, onder anderen, dat een der arbeiders, die daags te voren eenigzins beschonken was geweest, beneden op den grond des waters in slaap was gevallen, zoodat een [illegible] zich naar den bodem der zee moest begeven om hem wakker te schudden. Nopens de inrigting van het toestel heeft men ons verhaald, dat hetzelve bestaat uit een [illegible] tegen het indringen des waters of onwillekeurig uitlaten van lucht [illegible]. Ledern pak of kleed, geheel sluitende rondom het ligchaam van den duiker, en voorzien van twee glaasjes ter hoogte van de oogen, aan dit lederen kleed komt eene zeer lange buis uit van dezelfde stof, door welke uit eene luchtpomp, die in een den duiker vergezellend schuitje is geplaatst, de benoodigde levenslucht naar beneden in het lederen hulsel wordt gedreven, [illegible] welke de werkman leeft en ademt, die overigens in de gelegenheid is om [illegible] naar boven te maken, wanneer men hem te veel of te weinig lucht nederpompt, en dergelijke meer. De door hem naar boven gebragte dollars zijn zeer verkleurd, en [illegible] zaten rondom een ond[illegible] vastgekleefd, hetwelk men aan de werking van het zeewater op de verschillende metalen toeschrijft. Thans heeft de uitvinder van dit [illegible] toestel een octrooi verkregen, en biedt hij aan, om [illegible] de [illegible] daarvan aan anderen mede te deelen."

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 11den Julij.*

	pCt.	hoogste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur.
Nederlanden.				
Werkel. schuld	2½	52 5/8	52 11/16	52 9/16
Dito dito	5	97 9/16	97 11/16	97 9/16
Uitgestelde dito				
Kansbill. dito		23 1/8		
Amort. Syndic.	4½	91		
Dito dito	3½	74	74 5/8	
Schatkistbiljett.	6	100 3/4	100 7/8	
Oorlogslasten	5	100 13/16	100 7/8	
Leening 1831	6			
Handel-Maats.	4½	100 9/16		
Frankrijk.				
Inschr. Grootb.	3			
Engeland.				
Dito per 12 Aug.	3			
Spanje.				
Certificat. Amst.	5	68 5/8	69	69
Dito *f* 1000	3	47 3/4	48	47 7/8
Uitges. 3 pc. Sch.	5	19	19 1/2	19 1/16
Cert. Bons. Lond.	5	36 3/4	37	36 15/16
Napels.				
Certificat. *L & B*	5			
Dito *Falc. & C.*	5	90		
Leen. Lond. *R.*	5			
Rusland.				
Obl. *Hope* 1798/1816	5	103 3/8		
Dito dito 1828/1829	5	103 1/2	103 9/16	103 9/16
Cert. dito 1831/1833	5	97 5/8	97 3/4	
Obl. te London	5			
Certif. te Hamb.	5	97 1/2		
Inschrijv. Assig.	6	67 11/16	67 13/16	67 3/4
Certificat. dito	6	69 3/4		
Polen.				
Aand. Loot. fl. 300.				
Pruissen.				
Dito dito R. 50.		103		
Oostenrijk.				
Dito dito *f* 100.				
Dito dito » 250.	4			
Metalliek	5	98		
Dito Lond. gen.	5	98		
Dito	2½			
Oblig. *Goll & C.*	5	100 1/2		
Dito	4			
Cert. Stadsb. dit.	2½			
Ween. Bankact.	3			
Denemarken.				
Leening te Lond.	3			
Braziliën.				
Dito *Rotschild.*	5	80	80 1/4	
Grieksche.				
Dito te London.	5			

† † Bij Vonnis der Regtbank van Koophandel, zitting houdende
† te Breda, van Woensdag den 9den Julij 1834, is verklaard te zijn in staat van Faillissement de persoon van HERTOG DE JONG, Koopman te Bergen-op-Zoom, en zijn benoemd geworden tot Kommissaris de heer *Bernardus Adrianus Kerstens*, fungerend President der Regtbank, en tot Syndic de heer *Kornelis Franciscus Michielsen*, Prokureur te Breda.

De Griffier der Regtbank voornoemd,
L. D. STORM.

VERKOOPING.

Mr. DE ROY, Notaris, residerende te Breda,

zal, op Dingsdag den 15den Julij 1834, namens zijne principalen in het openbaar veilen, en *veertien* dagen daarna, en alzoo op Dingsdag den 29sten Julij daaraanvolgende, respectivelijk des avonds ten *zeven* ure, in *het Schippershuis*, aan de Haven te Breda, bij P. Aertgeerts, finaal Verkoopen:

1°. Eene HEEREN-HUIZINGE, LEINTJE en ERVE, van ouds genaamd: *het Hertshoofd*, staande en gelegen binnen Breda, op de noordzijde van de Tolbrugstraat, nevens de Huizinge en Erve toebehoorende *Marijn van der Hoosden*, op de eene zijde oostwaarts gek. wijk C. n°. 35.

2°. Eene wel ter Nering staande en beklante HUIZINGE en ERVE, genaamd: *het IJzeren Kruis*, staande en gelegen als voor, op den hoek van den Haagdijk, belend zuid de Straat, west de weduwe *de Wijs*, gek. wijk C. n°. 39.

3°. Eene HUIZINGE, TUIN en ERVE, genaamd: *Romen*, staande en gelegen als voor, op de oostzijde van de Nieuwstraat, belend oost den heer *Verlegh*, zuid de wed. *Anthonijsen*, gek. wijk B. n°. 223.

4°. Eene HUIZINGE en ERVE, staande en gelegen als voor, op de noordzijde van de Nieuwstraat, belend oost *Lariviere*, west den heer *Faes*, gek. wijk B. n°. 203.

5°. Eene HUIZINGE, PLEINTJE en ERVE, staande en gelegen als voor, op de westzijde van de Molenstraat, belend noord *E. de Bruyn* en zuid *Biesemans*, gek. wijk A. n°. 327.

6°. Eene HUIZINGE en ERVE, staande en gelegen als voor, op de oostzijde van de St. Annastraat, belend zuid *J. van der Laar*, noord *van Rethij*, gek. wijk D. n°. 172.

7°. Een perceel ZAAILAND, groot omtrent 58 roeden, 70 ellen, gelegen op den Kleiburg onder de gemeente 's Prinsenhage, belend oost den heer *van Veldeel*, zuid mej. de wed. *de Grez* en west den heer *van Mierlo*, en

8°. Eene HUIZINGE, KOE- en PAARDENSTAL, HOF, PLEIN en ERVE, staande en gelegen binnen Breda, op de noordzijde van de [illegible], op den wal aldaar, belend oost den heer *Wiereet* en anderen, west *J. van Gelder*.

Verkooping van Meubilaire Goederen.

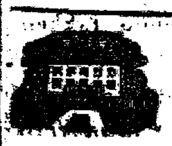
Nagelaten door wijlen den heer JOHANNES ANTONIUS VERWEIJEN, *in leven, Winkelier gewoond hebbende en overleden op den hoek van de [illegible] en Visscherstraat te Breda.*

Op Donderdag en Vrijdag, 17 en 18 Julij 1834, 's voormiddags om 10 ure aanvangende, zal door Mr. [illegible] DE ROY, openbaar Notaris, residerende te Breda, of den Griffier G. VAN DEN ENDEN, aldaar, ten gemelde Sterfhuize worden overgegaan tot den Verkoop van den navolgenden INBOEDEL;

Bestaande in een zeer [illegible] Kabinet [illegible] schoone Chiffonnier, Staande Klok, Latafels, Uittrek- en andere Tafels, zeer goede Bedden, met hunne toebehooren, Dekens, Lakens en Matrassen, Ledikanten met en zonder Behangsels, Spiegels, Porseleinen Serviesen en Glaswerk, verscheidene Vrouwen- en Mans-Kleederen, Goud- en Zilverwerk, eene kwantiteit Thee, Suiker, Kaneel, Foelie en andere Winkel-Goederen, eenige flesschen Rhijnsche-, Malaga-, Madera- en andere Wijnen en Likeuren, eene groote partij Wagenmakers-Gereedschappen, een zeer schoone Kinderwagen, Stootwagentje, Schalen, Gewigt en Winkel-Gereedschappen; benevens vele andere voorwerpen, welke ter verkoop zullen worden aangeboden.

Welke voornoemde Goederen den dag voor de verkooping op de gewone uren zullen kunnen worden gezien.

Zegt het voort.

Op voordeelige voorwaarden wordt ten verkoop aangeboden, met of zonder de BOERDERIJ en daartoe behoorende BOUW- en WEILANDEN en HEIGRONDEN, het, ten aanzien van aanleg en opbrengst, zoo gunstig bekende LANDGOED *VREDAAR*, liggende in de nabijheid van Breda, zijnde een ruim, modern en royal Heerenhuis, met *Stallen*, *Boomgaarden*, *Moestuinen*, *Vijvers*, *Wandelingen*, enz. en tevens bijzonder geschikt voor een Seminarium, Instituut, enz. waartoe de prijs zeer aanneemlijk zal bevonden worden. Zijnde de Gebouwen, Landerijen, Houtgewassen in den besten staat.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

Administratie der Domeinen, Wegen, Vaarten, enz.

VERPACHTING VAN TIENDEN.

De Agent van het Domein te Breda, zal, op de nagemelde dagen, uren en plaatsen, ten overstaan van de respective heeren Burgemeesters, publiek verpachten, de Domeiniale Tienden in het ressort van genoemd agentschap, voor den oogst dezes jaars 1834, te weten:

Op Maandag den 14den Julij 1834, 's namiddags om 2 ure, ten huize en herberge van *N. van Bekhoven*, te Zundert. De TIENDEN van Rijsbergen en Zundert.

Op Woensdag den 16den Julij 1834, 's morgens om 9 ure, ten Gemeentenshuize van Alphen. De TIENDEN van Alphen en Riel.

Op denzelven dag, 's middags om 12 ure, ten huize en herberge van *A. N. van Gils*, *in de Lelie*, te Baarle-Nassau. De TIENDEN van Baarle-Nassau, Ulicoten en Castel.

Op Donderdag den 17den Julij 1834, 's namiddags om 2 ure, ten Gemeentenshuize van Gilze. De TIENDEN van Chaam, Gilze en Reyen.

Op Maandag den 21sten Julij 1834, 's morgens om 9 ure, ten Stadhuize van Breda. De TIENDEN van Ginneken en Bavel, Prinsenhage en Teteringen.

De konditien van verpachting kunnen van heden af dagelijks ten kantore van opgenoemden Agent worden gelezen, alwaar ook nadere informatiën te bekomen zijn.

Breda, den 28. Junij 1834.

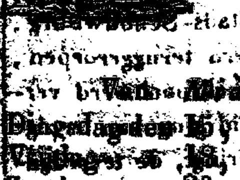
De Agent voornoemd,
M. SMITS.

*** Daar er reeds zooveel voor en tegen de invoering der Zijdeteelt in Nederland geschreven en gesproken is, en het bij dit alles nog veelal ontbreekt aan bewijzen op daadzaken, gegrond en geschikt om wezenlijke overtuiging te weeg te brengen, zoo noodigt de ondergeteekende *H. Brail*, wonende op den Ruwenberg te St. Michiels Gestel, alle diegenen (welke er een wezenlijk belang in stellen, dat de bronnen van welvaart voor het oude Nederland en voor deze provincie in het bijzonder, op eene doelmatige wijze worden uitgebreid en vermeerderd), uit, om zich door het bezigtigen van zijn Etablissement van de gemaakte vorderingen in, en aanbelangend van de ZIJDETEELT te komen overtuigen, zullende hij de zoodanigen niet alleen in de gelegenheid stellen, om zich te overtuigen van den schoonen Wasdom der witte Moerbeziebomen in ons land, maar hun tevens doen zien het afwinden of afhaspelen, der reeds in dit saizoen door hem gewonnen Zijden Poppen op bij hem zelve vervaardigde werktuigen, en welke Zijde veilig mag vergeleken worden met het schoonste van dergelijke voortbrengselen in Frankrijk en Italie.

Gedurende *veertien* dagen, het Afwinden der Zijde, alle voormiddags van 9 tot 12 ure, zullende, [illegible] in hij [illegible] de gelegenheid iedereen de werkzaamheden van het Afhaspelen [illegible] te doen zien en [illegible] te geven; alleen blijven de Zon- en Feestdagen daarvan uitgezonderd.

Op den huize Ruwenberg onder St. Michiels-Gestel, den 11 Julij 1834.

H. BRAIL.

STOOMJAGT

PRINSES MARIANNE

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM.*

Julij 1834.

Van *Middelburg.*	Van *Rotterdam.*
Dingsdag den 15, 's morg. 5 ½ uur	Woensdag den 16, 's morg. 11 ½ uur
Vrijdag » 18, » » 8 ½ »	Zaturdag » 19, » » 2 ½ »
Zondag » 20, » » [illegible] »	Maandag » 21, » » 4 ½ »

Te Breda, bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.